

Végül a szerző röviden megemlékezik azokról a már folyamatban levő és tervbe vett állami akciókról, amelyeknek célja az új kisbirtokosok gazdálkodásának eredményessé tétele. Ezeknek az intézkedéseknek körültekintő és gyors keresztülvitele mindenestre csökkenteni fogja a gazdálkodás eredményességében most még eléggé mutakozó visszaesést.

S. I.

Ferdinand Tönnies: Der Selbstmord in Schleswig-Holstein.

Veröffentlichungen der Schleswig-Holsteinischen Universitäts-gesellschaft. Nr. 9. Schriften der Baltischen Kommission zu Kiel. Band VII. Breslau, 1927. 71 oldal.

Tönnies Ferdinánd professzor szűkebb hazája, Schleswig-Holstein morálstatistikai tanulmányozása során az öngyilkosságok alakulásának kérdésével is behatóan foglalkozott és egy mostanában megjelent tartalmas közleményt szentelt a begyűjtött adatok, nyert tanulságok ismertetésének. Tanulmánya bevezető összeállításában Tönnies 1818-ig megy vissza. E legrégebbi időszakban a rendelkezésre álló, de a mainál jóval hiányosabb statisztikai adatok szerint százezer főre évente kb. 7 öngyilkosság esett. A későbbi évtizedek öngyilkossági statisztikája már pontosabb és teljesebb s az öngyilkosságok számának emelkedése, valamint némely ma is megfigyelhető demográfiai sajátossága Tönniesnek a század derekáról publikált részletes adataiból már kiviláglik. A negyvenes években az öngyilkosságok arányszáma (százezer lakosra) évente kb. 15, az 1876—1910. években pedig átlag mintegy 30 volt. 1895-ig elég erősmértékű emelkedést mutatnak az adatok, majd 1896-tól 1905-ig némi enyhülés köszöntött be, míg a rákövetkező öt évben az öngyilkossági arány megromlása újból mutatkozott. A háborús peri-

odában azután a férfínépesség körében az öngyilkosságok gyakorisága megcsappant, viszont a nők valamivel tovább emelkedett. A két nem öngyilkossági arányszáma a háború után ismét magasra emelkedett és kb. az 1908. évi arányszám (százezer lakosra 34) szintjén állapodott meg.

Tönnies adatai szerint Schleswig-Holstein Poroszország tartományai és Németország egyéb területei között aránylag magas öngyilkossági számával s a női nem nagyobb fokú részesedésével tűnik ki. Érdekes, hogy az öngyilkos nők aránya a férfiakéhoz viszonyítva az 1876. utáni három és fél évtized alatt észlelt határozott emelkedés ellenére (100 öngyilkos férfire 1876—1880-ban 26,9, 1906—1910-ben pedig 31,4 nő jutott) a háború előtti években is csak kevéssel tért el a negyvenes és ötvenes években feljegyzett arányszámtól (29,6). Ügyszintén már a múlt század közepi számokból kiolvasható a város és vidék között utóbbi javára mutakozó különbözőség, amelyben azonban a női nem alig részesedik, minthogy az öngyilkos nők aránya a vidéken csaknem ugyanannyi, mint a városokban.

Schleswig-Holstein egy részének Dániához csatolása a szerző munkájának háború utáni adatokkal való kiegészítését nagyon megnehezítette. Mégis Tönnies — amennyiben módjában állott — a Németországtól elszakadt területrészről is hoz újabb statisztikai anyagot, végül pedig egyszerű korrelációs-módszere segítségével veti egybe a tartomány öngyilkossági statisztikáját egyéb népese- dési, társadalmi és gazdasági jelenségekkel. Munkáját, mely a főbb adatokat igen részletes közigazgatási tagozódásban is bemutatja, maga sem tartja befejezett egésznek, hanem a kutatómunka során felmerült néhány újabb szempontból még kiegészíteni óhajta.

Th. L. dr.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal könyvtárába érkezett munkák.

Ouvrages arrivés à la bibliothèque de l'Office central royal hongrois de statistique.

Nemzetközi vonatkozású művek és elméleti munkák. (*Publications d'intérêt international et de théorie générale.*) — *Aperçu de la démographie des divers pays du monde*, 1927. I. Etat de la population II. Mouvement de la population. Office permanent de l'Institut intern. de statistique. La Haye.

Statistische Zusammenstellungen über Aluminium, Blei, Kupfer, Nickel, Quecksilber, Silber, Zink und Zinn. 28. Jg. 1920/1926. Metallbank und Metallurgische Gesellschaft. Frankfurt a/M.

Comité mixte pour la répression du faux monnayage. Rapport et projet de convention. Société des Nations. Genève. 1927.

Conférence internationale pour l'abolition des prohibitions et restrictions à l'importation et à l'exportation. (17 octobre au 8 novembre 1927.) Société des Nations. Genève. 1927.

Die Wanderungsbewegungen, 1920—1924. Internationales Arbeitsamt. Genf. 1926. (Studien und Berichte. O/2.)

Das Recht der beruflichen Vereinigung. Band I. Rechtsvergleichende Untersuchung. Genf. 1927. (Studien und Berichte. A/28.)

Krebs, Norbert: *Die Entwicklung der Geographie in den letzten fünfzehn Jahren*. Frankfurt a/M. 1927. (Frankfurter Geographische Hefte. 1.)

Vinci, Felice: *Previsioni demografiche*. Isti-

tuto superiore di scienze economiche e commerciali. Venezia. 1927 (Studi del laboratorio di statistica. 1.)

Magyarország. (Hongrie.) — Rieth, Adolf. *Die geographische Verbreitung des Deutschtums in Rumpf-Ungarn in Vergangenheit und Gegenwart.* Stuttgart. 1927.

Ausztria. (Autriche.) — *Mitteilungen über den österreichischen Bergbau.* 7. Jg. 1926. Verein der Bergwerksbesitzer Österreichs. Wien

Die Gemeindeverwaltung der Bundeshauptstadt Wien in der Zeit vom 1. Juli 1919. bis 31 Dezember 1922. Magistrat der Stadt. Wien.

Cseh-Szlovákia. (Tchéco-Slovaque.) — *Ergebnisse der statistischen Erhebung über die Forstverhältnisse in der Čechoslovakischen Republik nach dem Stande vom Jahre 1920.* Statistisches Staatsamt. Prag. (Čechoslovakische Statistik. 11.)

Annuaire statistique de la ville de Prague, 1922. Commission de statistique de la capitale. Prague.

Annuaire statistique de la capitale de Prague, de communes-unies de Karlín, de Smíchov, de Vinohrady, de Vršovice et de Žižkov et des 32 communes et hameaux voisins de Grande-Prague, 1921. Commission de statistique de la capitale. Prague.

Exposé sommaire des travaux législatifs de l'assemblée nationale de la République Tchécoslovaque. Fasc. XIV. Session d'automne 1926—1927. Assemblée nationale. Prague.

Németbirodalom. (Allemagne.) — *Die Güterbewegung auf deutschen Eisenbahnen, 1926.* Statistisches Reichsamt. Berlin. (Statistik des Deutschen Reichs. 334.)

Der Bestand der deutschen Binnenschiffe, 1926. Statistisches Reichsamt. Berlin. (Statistik des Deutschen Reichs. 343.)

Jahrbuch der Berufsverbände im Deutschen Reiche. Reichsarbeitsverwaltung. Berlin. 1927. (36. Sonderheft zum Reichsarbeitsblatt.)

Arbeitsrecht, Arbeitsmarkt und Arbeitsschutz. Ausgewählte Vorträge aus einem Ausbildungskursus der Reichsarbeitsverwaltung. Reichsarbeitsverwaltung. Berlin. 1927. (38. Sonderheft zum Reichsarbeitsblatt.)

Sonderfragen des Arbeitsschutzes und Beobachtungen aus Unfallverhütung und Gewerbehygiene, 1926. Reichsarbeitsministerium. Berlin.

Preussische Hochschulstatistik, 1927. Sommerhalbjahr. Preussisches statistisches Landesamt. Berlin.

Die Rebenzüchtung in Preussen. Von den Anfängen bis zum Jahre 1926. Preussische Hauptlandwirtschaftskammer. Berlin. (Veröffentlichungen. 22.)

Vorträge gehalten auf der 8. Sitzung der Fachabteilung für Fischerei der Preuss. Hauptlandwirtschaftskammer am 19. Mai 1927 in Kiel. Preuss.

Hauptlandwirtschaftskammer. Berlin. (Veröffentlichungen. 21.)

Rost, Ida: *Die Ehescheidungen der Jahre 1920—1924 von in Sachsen geschlossenen Ehen unter besonderer Berücksichtigung der Dauer der Ehen und des Heiratsalters der geschiedenen Ehegatten.* Leipzig. 1927. (Ergänzungshefte zum Deutschen Statistischen Zentralblatt. 10.)

Statistisches Jahrbuch der Stadt Magdeburg, 1926 mit einem Anhang über Ergebnisse der Volks-, Berufs- und Betriebszählung vom 16. Juni 1925. Statistisches Amt. Magdeburg.

Sváje. (Suisse.) — *Untersuchung über die Besteuerung des landwirtschaftlichen Besitzes und Einkommens und der landwirtschaftlichen Organisationen in Bund, Kantonen und Gemeinden.* II. Teil. Schweizerischer Bauernsekretariat. Brugg. (Mitteilungen. 87.)

Olaszország. (Italie.) — *Statistica delle cause di morte, 1924.* Istituto centrale di statistica. Roma. Maroi, Lanfranco: *La città italiana. Discorso tenuto il 14 novembre 1926 presso l'università di Macerata per l'inaugurazione dell'anno accademico 1926/1927.* Macerata. 1927.

Franciaország. (France.) — *Annuaire statistique de la ville Paris, 1923/1924.* Service de la statistique municipale. Paris.

Nagy-Britannia. (Grande-Bretagne.) — *Annual statement of the navigation and shipping of the United Kingdom, 1926.* Board of trade. London.

Annual statement of the trade of the United Kingdom with foreign countries and british countries, 1926. Vol. I., II. Statistical office of the customs and excise department. London.

Third census of production, 1924. Preliminary reports: 29., 30. Board of trade. London.

Németalföld. (Pays-Bas.) — *Statistique du mouvement de la population des Pays-Bas, 1925.* Bureau central de statistique. La Haye.

Statistique du mouvement syndical au 1er janvier 1927. Bureau central de statistique. La Haye.

Aperçu de l'étendue et du contenu principal des conventions collectives, 1927. Bureau central de statistique. La Haye.

Statistique médicale de la marine royale, 1925. Bureau central de statistique. La Haye.

Courbes relatives à la situation économique des Pays-Bas. Bureau central de statistique. La Haye.

Annuaire, 1924—1925. Office de statistique de la ville de La Haye.

Statistique du personnel communal, 1926. Office de statistique de la ville de La Haye.

Belgium. (Belgique.) — *Annuaire statistique de la Belgique et du Congo Belge.* 54. Année. 1924—1925. Statistique générale. Bruxelles.

Compte-rendu des travaux de la commission chargée de s'enquérir des effets de la loi du 14 juin 1921 instituant la journée de huit heures et la semaine de quarante-huit heures. 1924—1926. Min. de l'industrie, du travail et de la prévoyance sociale. Bruxelles.

Relevé des maisons et des ménages dans les communes du Royaume en 1920 et en 1924. Mouvement des ménages et de la construction des maisons en 1924. Administration des affaires électorales et de la statistique générale. Bruxelles.

Jacquet, Camille: Statistiques démographiques et sanitaires de la Belgique. Gand. 1925.

Dánia. (Danemark.) — *Importation et exportation du Danemark, 1925.* Département de statistique. København. (Statistisk Tabelværk. V. D/46.)

Krak's export directory of Denmark. A guide to the export, banking, shipping etc. 1928. Krak's Legat. Copenhagen.

Norvégia. (Norvège.) — *Recensement de sylviculture.* Statistiske centralbyrå. Oslo. 1927. (Norges officielle statistikk. VIII. 34.)

Statistique des mines et usines en Norvège, 1926. Statistiske centralbyrå. Oslo. (Norges officielle statistikk. VIII. 35.)

Statistique de la criminalité, 1923/1924. Aperçu général de la criminalité, 1905/1924. Statistiske centralbyrå. Oslo. (Norges officielle statistikk. VIII. 36.)

Grandes pêches maritimes, 1925. Fiskedirektore. Oslo. (Norges officielle statistikk. VIII. 37.)

Entremise publique. Conventions collectives et conflits du travail, 1926. Statistiske centralbyrå Oslo. (Norges officielle statistikk. VIII. 38.)

Annuaire statistique de la ville de Oslo. XXXIX. Année. 1927. Bureau municipal de statistique. Oslo.

Svédország. (Suède.) — *Fångvården, 1926.* Kungl. fångvärdstyrelse. Stockholm. (Sveriges officiella statistik.)

Rapport de l'Administration de la dette publique de Suède, 1926/7. Stockholm.

Det civile veterinärväsendet, 1926. Kungl. medicinalstyrelse. Stockholm. (Sveriges officiella statistik.)

Skatttaxeringarna, 1927. Statistiska centralbyrå. Stockholm. (Sveriges officiella statistik.)

Hälso-och sjukvården vid marinen, 1926/1927. Marinöverläkare. Stockholm. (Sveriges officiella statistik.)

Bergshantering, 1926. Kommerskollegium. Stockholm. (Sveriges officiella statistik.)

Orosország. (Russe.) — *Die Gewerkschaftsbewegung in Sowjetrußland.* Internationales Arbeitsamt. Genf. 1927. (Studien und Berichte. A/26.)

Poplavsky, J. A.: Courant observation in economics of transportation. Central statistical board of the U. S. S. R. Moscow. 1927.

Finnország. (Finlande.) — *Statistique de l'enseignement primaire, 1925/6.* Finn közp. statisztikai hivatal. Helsinki. (Suomen virallinen tilasto. X. 57.)

Assistance publique des communes de la Finlande, 1923. Finn közp. statisztikai hivatal. Helsinki. (Suomen virallinen tilasto. XXI. A/28.)

Statistique des caisses d'épargne de Finlande, 1926. Finn közp. statisztikai hivatal. Helsinki. (Suomen virallinen tilasto. VII. A. 37.)

Észtország. (Estonie.) — *Élections au parlement de 15—17. mai 1926.* Bureau central de statistique. Tallinn.

Situation financière des sociétés anonymes et des sociétés coopératives, 1926. Bureau central de statistique. Tallinn.

Lettország. (Lettonie.) — *Sociétés laitières, 1923/1926.* Bureau de statistique de l'État. Riga.

Litvánia. (Lithuanie.) — *Annuaire statistique de la Lithuanie, 1924/1926.* Bureau central de statistique. Kaunas.

Bulgária. (Bulgarie.) — *Annuaire statistique du Royaume de Bulgarie.* XVIII. Année. 1926. Direction générale de la statistique. Sofia.

Holland-India. (Indes-Néerlandaises.) — *Statistical abstract for the Netherlands East-Indies, 1926.* Centraal kantoor voor de statistiek. Weltevreden.

Jaaroverzicht van den in- en uitvoer van Nederlandsch-Indië, 1926. Deel. I. Java en Madoera. Centraal kantoor voor de statistiek. Weltevreden.

Egyiptom. (Égypte.) — *Annual return of births, deaths and infectious diseases, 1926.* Statistical department. Cairo.

Annual statement of the foreign trade of Egypt, 1922/1926. Statistical department. Cairo.

Amerikai Egyesült Államok. (États-Unis.) — *Gley, Werner: Die Grossstädte Nordamerikas und die Ursachen ihrer Entwicklung.* Frankfurt a/M. 1927. (Frankfurter Geographische Hefte. 2.)

San Salvador. (San Salvador.) — *Demografia, 1926.* Dirección general de estadística. San Salvador.

Resumen estadístico de la Republica de el Salvador, 1926. Dirección general de estadística. San Salvador.

Estadística comercial, 1925. Dirección general de estadística. San Salvador.

Brazília. (Brésil.) — *Aperçu statistique sur le Brésil destiné à la Conférence parlementaire internationale du commerce qui aura lieu à Rio de Janeiro du 5 au 12 septembre 1927.* Direction générale de statistique. Rio de Janeiro.

Uruguay. (Uruguay.) — *Anuario estadístico de la Republica Oriental del Uruguay.* Tomo. XXXIV. 1925. 3. Parte. Dirección general de estadística. Montevideo.